

ikke Forslaget af 1846, hvorfor staae vi her, for at give en ny Lov? Fordi der var en lignende Skinbegunstigelse; det blev kun en Begunstigelse under den Forudsætning, at den Priis, man finder, er en saadan Priis, at Kjøberen, som erhverver sig denne Adkomst istedetfor den, han tidligere havde til Fæstet, faaer Udflugt til et Erhverv, som er saa gunstigt, at denne Nedsættelse virkelig giver ham en bedre Stilling end den, han ellers havde havt, og, dersom derimod den saakaldte Salgs-priis skruer Prisen saa høit op, at selv den fratagne Trediedeel lader ham betale Gjenstandene saaledes, at han med al sin anvendte Flid dog ikke kan bringe et saa taaleligt Forhold ud deraf som det, hvorunder han før levede, saa er det saa langt fra, at der er viist ham en Begunstigelse, at man endog er traadt ham for nær, thi, som Rigsdagsmanden for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) meget rigtigt sagde, vi staae her med Varer, som vi skulle sælge, men vi staae ikke her som Kræmmere. Vi staae her som Stat og som Handlende, vi skulle ganske rigtigt lægge Mærke til, at vi staae ligeoverfor Skatteyderne paa den ene Side og midt imellem Kronens Fæstebønder paa den anden, men vi skulle ogsaa lægge Mærke til, at, medens vi ikke skulle tage det Allermindste fra Skatteyderne, skulle vi heller ikke prøve paa at suge Kronens Bønder ud, for at vinde for de andre Skatteydere Noget, som Statskassen aldrig tidligere har regnet paa. Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds har meget rigtigt sagt: for de paagældende Kjøbere er det ikke Maaden, hvorpaa Prisen bestemmes, hvorpaa det kommer an, det er Prisen selv, og, dersom han derfor var fremtraadt med et Forslag, hvortil der var vedhæftet en lang Liste, hvorpaa der stod Priserne for hver enkelt Gaard, som her omtales, og saa sagde: nu have vi ladet disse Priser forelægge alle de Vedkommende, og Alle ere enige om, at til de Priser kunne de kjøbe, og at de ere fordeeltige for Statskassen; lader os nu tage dem, uden Hensyn til, om de svare til de nuværende Indtægter, eller ere langt gunstigere, saa var det ganske rigtigt, saa kom det ikke an paa Andet end paa Prisen, thi saa havde man den

fast, saa laa den ligesom; men, da vi ikke have Noget, som ligner det, især ikke ved det Forslag, hvorom her er Spørgsmaal, saa bliver dog Hovedspørgsmaalet det: hvilken Vej gaae vi bedst, for at komme til en saadan Priis, at Skatteyderne og Statskassen ikke lide noget Tab, og at vedkommende Kronbønder ikke blive plyndrede, og jeg kalder det at plyndre dem, om vi overseer Taxationen, som ligger i Fæstesystemet, og søge at udbringe som Priisbestemmelse det tilfældige Forhold, som udgaaer deraf, at den arbejdende Bøndealmne daglig tiltager i Landet og ikke kan finde Brødet uden de dyrt betale den Jord, hvorpaa de skulle arbejde, langt over den Værdi, som den virkelig forrenter, og dette er Tilfældet, naar man sælger til 1,500 Rbd. pr. Td. Hartkorn. Den Priis kan kun bringes ud deraf, naar der bliver bortsolgt til mindre Mænd, der da ikke skulle leve af deres Jords Product, deres Jords Frembringelse, men paa dette lille Stykke skulle hensætte et Huus, hvor de kunne finde Tag over Hovedet, hvilket, som vi have hørt tidligere, er saa vanskeligt at finde, og som det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds har bidraget til at gjøre end vanskeligere; det er den Måde, hvorpaa 1,500 Rbd. pr. Tønde Hartkorn kan komme til at svare Regning, naar den, der har kjøbt det, kan stykke det ud til Folk, der ikke spørge efter Jordfrembringelsens Værdi, men efter: hvorledes kan jeg paa det eller det Stykke Jord faae Lov til at boe og opholde mig, medens jeg forøvrigt ved mit daglige Slid erhverver mig mit Livs Underhold. Det er Forholdet, og det er det, man kalder Salgsværdien, men efter disse Salgsværdier vil Kronen ikke kunne bestemme Priserne for sit Gods, og det kan det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds heller ikke mene; dersom han ved Salgsværdi for Fæstegodset forstaaer de Værdier, hvortil samlet Fæstegods sælges, saa forstaaer jeg det, saa siger jeg, det er en fornuftig Priisbestemmelse, men, dersom han saa slaaer en Trediedeel af derpaa, saa kommer han og giver en Gave, saa beviser han en Gunst, men den forlange vi ikke, vi forlange ikke en Gunst indensfor Grændsen af det, som er rimeligt, men, dersom derimod det ærede